

การระงับความรู้สึกบริเวณนิ้ว

Digital Nerve Block

นพ.เก่งกาจ วินัยโกศล

พญ.กนกรัตน์ ไทยวัชรามาศ

นพ.ภาณุ วีรตกุลพิศาล

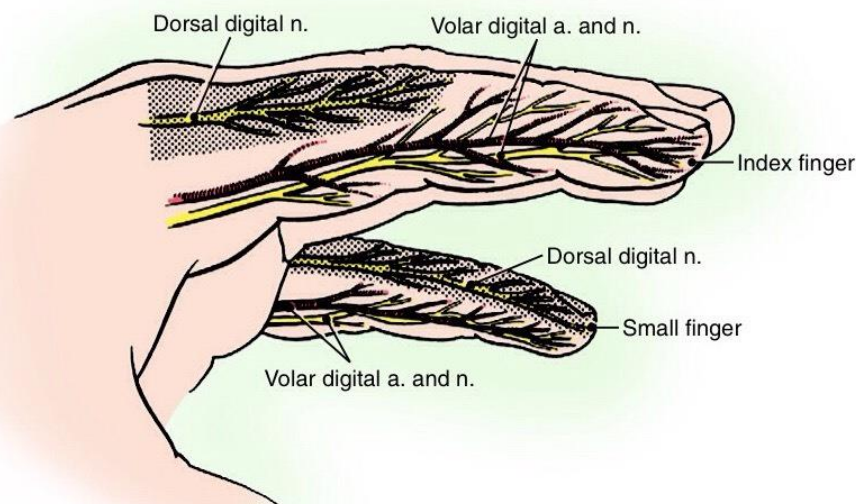
ผศ.นพ.พลากร สุรกุลประภา

ผศ.นพ.องอาจ โสมอินทร์

การทำหัตถการบริเวณนิ้วมือของผู้ป่วย มีความจำเป็นที่จะต้องระงับความรู้สึกให้ถูกวิธี เพื่อให้ผู้ป่วยมีอาการชาพอที่จะทำหัตถการได้ โดยในที่นี้จะกล่าวถึงการทำ Digital nerve block ซึ่งเป็นการฉีดยาชาระงับความรู้สึกที่ supply โดย digital nerve โดยจะสังเกตเห็นว่า ทางด้านฝ่ามือ จะมี digital nerve ออกมาเป็นแขนงทั้งทางด้าน radial และ ulnar site ของนิ้วแต่ละนิ้ว เพราะฉะนั้นการที่จะเลือกทำหัตถการวิธีนี้ ควรจะ block ในบริเวณที่ค่อนข้างสูง ที่นิยมคือ ตำแหน่งตรงกับ MCP joint ซึ่งบริเวณเหล่านี้เส้นเลือดและเส้นประสาทจะอยู่ห่างกัน จึงทำให้โอกาสเกิด injury ต่อเส้นเลือดน้อยกว่า

ส่วนทางด้าน dorsum จะมี dorsal digital branch เข้ามา supply โดยที่ nerve เส้นนี้จะ supply ไปถึงระดับ PIP joint เพราะฉะนั้น การที่จะทำหัตถการบริเวณส่วนค่อนข้าง proximal ของ dorsum ควรที่จะ block ส่วน dorsal digital nerve ด้วย

จากภาพตัดขวาง จะเห็นว่า ระดับของ digital nerve จะอยู่ชิดด้านฝ่ามือ เพราะฉะนั้น เมื่อเวลาที่เรา block nerve เรา มักจะแทงเข็มจากฝั่ง dorsum ไปจนเกือบทะลุ skin ฝั่ง palmar แล้วถอยเข็มขึ้นมา 1 ถึง 2 มิลลิเมตร

อุปกรณ์

1. Dressing set
2. ผ้าเจาะกลาง sterile
3. Syringe 5 ml.
4. ยาชา 1% หรือ 2% Xylocaine without adrenaline

ขั้นตอนการทำหัตถการ

1. แนะนำตัว ขออนุญาต และแจ้งวัตถุประสงค์ที่จะทำหัตถการ
2. การเลือกยาชา ให้สังเกตข้างขวดยาชาว่า with หรือ without adrenaline ถ้าตัวหนังสือสีแดง จะเป็น Xylocaine with adrenaline แต่ถ้าเป็นสีดำ จะไม่มี adrenaline ซึ่งจะมีความสำคัญในกรณีที่ว่าเมื่อเราต้องการทำ digital nerve block ไม่ควรที่จะเลือกใช้ชนิดที่เป็น with adrenaline เพราะมีโอกาสทำให้เกิด vasoconstriction ของ digital artery ได้ อาจทำให้ blood supply ไปเลี้ยงส่วนปลายของนิ้วไม่เพียงพอ ดังนั้น ควรเลือกใช้ 1 หรือ 2% Xylocaine without adrenaline
3. Draw ยาชาปริมาณที่พอเหมาะ ปกติจะไม่เกิน 5 ml. โดยก่อน draw ยาชาควร push air เข้าไปเท่ากับปริมาณที่จะดูดออกมา
4. Paint antiseptic solution ทั้งทางด้านหน้ามือและหลังมือ จากนั้นปูผ้าให้มือผู้ป่วยอยู่ใน field sterile ทั้งมือ
5. คลำบริเวณ MCP joint ซึ่งเป็น landmark ในการ infiltrate
6. Identify ulnar site และ radial site เพื่อที่จะ block nerve ทั้งสองด้านที่จะมา supply
7. เมื่อจะเริ่มทำการ block ให้แทงเข็มจากด้าน dorsum กึ่งกลางระหว่าง web space หรือ mid lateral ไปจนถึงด้านฝ่ามือ จะได้ sensation เมื่อเข็มใกล้ทะลุ skin แต่ต้องระวังอย่าให้เข็มทะลุออกไปจนมี injury ต่อมือของผู้ที่จะทำ digital nerve block
8. ถอนเข็มขึ้นมา 1-2 mm. ดูดูว่าไม่มีการ injury ของเข็มเข้าไปในเส้นเลือด
9. ฉีดยา infiltrate ประมาณ 1-2 ml.
10. ถอนเข็มออก
11. ในส่วนของ radial site ก็ทำเช่นกัน แทงเข็มจนใกล้ทะลุ skin ถอนเข็มขึ้นมา 1-2 mm. ดูดูว่าไม่มีการ injury ของเข็มเข้าไปในเส้นเลือด หลังจากนั้นจึง infiltrate ประมาณ 1-2 ml. แล้วถอนเข็มออก
12. ในกรณีที่เรากำลังต้องการทำหัตถการที่มี lesion อยู่บริเวณ dorsum proximal ของแต่ละนิ้ว อาจจะได้ nerve supply มาจาก dorsal digital branch เพราะฉะนั้นการ infiltrate ต้องทำเพิ่มที่บริเวณส่วนของผิวของฝั่งด้าน dorsum ด้วย

13. เช่นกัน ดูดูว่าไม่มีการ injury ของเข็มเข้าไปในเส้นเลือด หลังจากนั้นจึง infiltrate ประมาณ 1-2 mm. แล้วค่อยๆถอน เข็มออกในขณะที่ infiltrate ยาเพื่อให้ block nerve เป็นลักษณะของ field block
14. ทดสอบ sensation ของผู้ป่วยว่ามีอาการชาหรือไม่

ข้อควรระวัง

1. สื่อสารกับผู้ป่วยเป็นระยะๆ และสุภาพ นุ่มนวล
2. ระวังอย่าให้เกิด contamination
3. ไม่ควรใช้ Xylocaine with Adrenaline
4. Re-cap เข็มโดยวิธี one handed technique